

Luciën van Riswijk heeft grootse plannen met Zevenaar

INTERVIEW pagina 5

Renske den Haan is opgegroeid met zitvolleybal

SPORT pagina 7

Waterwijs, een mythisch verhaal met boodschap

CULTUUR pagina 9

Stukje historie, muziek en geouwehoer

Nieuw evenement OVD: Onder de Die:mse toorn

Door onze redactie

DIDAM - De Oudheidkundige Vereniging Didam houdt op zondag 3 februari in samenwerking met de Joop Boxstart Bend het nieuwe tweejaarlijkse evenement 'Onder de Die:mse toorn'.

Een muzikale middag met historische beelden van de oude gemeente Didam en zoals Joop Boxstart het aangeeft een beetje geouwehoer tussendoor. "Want er moet ook gelachen worden." De Joop Boxstart Bend, met de muzikanten John te Dorsthorst, Peter Loeters en Marcel Tiemessen, speelt liefst 19 liedjes over de dorpen Didam, Loil en Nieuw-Dijk en de Liemers. OVD-voorzitter Theo te Wil lardeert die nummers met een stukje historie en foto's van de locaties waarover wordt gezongen. Zo kijken en luisteren bezoekers naar de geschiedenis van de Die:mse toren,

Joop Boxstart, John te Dorsthorst, Peter Loeters en Marcel Tiemessen hebben zin in 3 februari.

het Domineesträötje, voetbalclub DVC'26 in de Kom, textiel-fabriek Liemco en de speeltuin Boszicht. Joop Boxstart: "Dat was vroeger het enige pretpark in de Liemers." Deze week is de voorverkoop voor het evenement begonnen. Voor leden van

de OVD zijn de toegangskaarten voor tien euro verkrijgbaar in haar 'clubhuis' in het Albertusgebouw of op afspraak. Niet-leden kunnen terecht bij Jan&Jan, Studio A60 aan de Hoofdstraat 11 in Didam, De Grimpeur aan de Beekseweg 42 in Babberich en

bij de OVD. Zij betalen 15 euro. De entreprijs in inclusief een kop koffie of thee. Op is op. De middag begint om 14.00 uur en duurt tot 17.00 uur.

Voor een portret van Joop Boxstart zie pagina 11.

Redacteur van dienst

Hoe moet je beginnen met het schrijven van een artikel als je het even niet weet?

Ruim negen maanden schrijf ik nu al weer voor deze krant. Het begin van een artikel, de lead, het dikgedrukte deel van de tekst, vind ik vaak het moeilijkste om te schrijven. Als ik daar soms tegenaan loop, begin ik maar gewoon ergens in het midden. Tijdens het schrijven kom ik dan in een soort van flow, waardoor het begin van het artikel dan ineens makkelijker wordt. Het gaat dan op een gegeven moment vanzelf. De inspiratie komt dan doordat alle puzzelstukjes in elkaar vallen en samen een verhaal gaan vormen. Soms blijft het nog wel lastig om te beginnen, omdat je zo veel informatie in een klein stukje tekst moet verwerken. Voor de ene persoon gaat dit proces bij het schrijven gemakkelijker dan

voor een ander, want iedereen heeft zijn eigen kwaliteiten. De ene journalist is bijvoorbeeld goed in het afnemen van interviews, en de andere is juist weer beter in het schrijven.

Het contact opnemen in verband met een interview kan soms ook nog wel lastig zijn als je het bijvoorbeeld moeilijk vindt om onbekende mensen voor zoiets als de krant te benaderen. Zelf had ik dat de eerste keer ook, mijn tip is om alles van tevoren op te schrijven, wat je tegen die persoon wilt gaan zeggen. Al met al is artikelen schrijven een heel mooi vak, waar je erg veel van leert.

Nomi Vermeulen

Kinderkunstkijkroute in hartje Zevenaar

Door onze redactie

ZEVENAAR - Kinderen en inwoners uit de regio kunnen dit weekend tijdens het SevenArt festival en de week erna deelnemen aan Kinderkunstkijkroute langs twaalf winketalages in het centrum van Zevenaar.

Op zaterdagmiddag 19 januari om 13.00 uur is de officiële opening van de route bij Kunstwerk! Musiater. De toegang is gratis. Iedereen krijgt een wandelroutekaart met achtergrondinformatie over het project. De kinder-kunstroute is onderdeel van het

project Kunst en Ambacht, een initiatief van Anne-Marie van de Pol en Ilona Derksen van het Kinderkunstmuseum. Een stichting die als doel heeft om projecten te organiseren waarbij basisscholen, kunstenaars en ondernemers samen bijdragen aan de culturele ontwikkeling van de Liemers. Allemaal in samenwerking met het Cultuur- en Erfgoedpact Leven in de Liemers. Zes kunstenaars, Marjolein Koot, Ilona Derksen, Annemarie Huinink, Anne Dronkers, Ilya Seger en Fred Knippen, gaven in de afgelopen weken les aan twaalf groepen op zes basisscholen in de Liemers: op het Kofschip en

Da Vinci in Zevenaar, het Montessori Kindcentrum en de Hoge Hove in Westervoort en het Veer en Het Klokhuis in Duiven. De lokale kunstenaars waren vrij om de lessen in te richten naar hun eigen voorkeur door, in het thema van de bijhorende ondernemer, een opdracht uit te laten werken. De resultaten zijn te zien in de etalages van: Wenting Fietsen, Dierspecialist Lucassen, Bril 2000, Avanti schoenen, Wereldwinkel Zevenaar, Wentholt Ledewaren & Babyartikelen, Godschalk Brood- en Banketbakkerij, Key & Ivy, De Salon, Lijstencentrale Zevenaar, Intersport Luising en Rebers Boek & Buro.

De Liemers Lucht

Bezoekers aan de paranormale beurs in Meulenvelden in Didam lieten zich afgelopen zondag in kaart kijken door tarotdeskundige Marie-Louise Terhorst (56) uit Netterden. Foto: Jairo in der Beeck

Ellen ten Damme komt in mei naar De Verzameling in Westervoort

Door onze redactie

WESTERVOORT - Ellen ten Damme geeft op 26 mei in De Verzameling in Westervoort een prachtig concert. En niet zoals Marie-José van Hekke in de vorige editie van deze krant

enthousiast aangaf op 26 januari.

"Ik heb heel wat telefoontjes gehad", aldus Marie-José van Hekke. Na de eerste schrik kan ze nu toch wel een beetje lachen om de fout. "Het betekent dat de krant goed wordt gelezen én

dat we met Ellen een absolute topper hebben weten te strikken." Naast Ellen ten Damme staan er dit jaar nog meer concerten en grote namen op het programma. Een mix van jazz, klassiek, pop en soul. Wie daar volop van wil genieten kan een

passe-partout kopen. Het passe-partout bevat kaarten voor zes maandelijkse zondagconcerten, inclusief een muzikaal weekend in april met onder meer de Amerikaanse fluitiste Ali Ryerson en zangeres Thaisa Olivia. Het passe-partout is overdraagbaar, als je zelf een

concert niet bij kunt wonen kun je er een ander een plezier mee doen. Ellen ten Damme maakt op 26 mei haar opwachting samen met pianist Thijs Cuppen en Jasper Somsen op de contrabas. Meer informatie over De Verzameling: www.deverzameling.nl.

Groot gemis

Zo na de jaarwisseling, als de champagnekringen weer van de tafels zijn geveegd en ook gezien de donkerste buiten, is het tijd om te reflecteren op het afgelopen jaar. Een jaar met veel nieuwe initiatieven en prachtige voorstellingen. Maar voor ons blijft 2019 het jaar dat onze gewaardeerde 'technische man' Michel op 39-jarige leeftijd overleed. Er staat niets tegenover wat dit verlies goed kan maken. Het was een enorme klap, waar we nog steeds niet overheen zijn. We missen zijn kennis, hij had overal verstand van. We missen zijn uitgebreide netwerk, hij had overal vrienden. Als je ongeveer 1400 activiteiten per jaar hebt, gaat er wel eens wat mis. Bij een foutpercentage van 2% heb je dus bij 28 activiteiten een nasmaak, omdat we niet de kwaliteit hebben geleverd die we voorstaan. Meestal is het technisch malheur of te weinig personeel bij een activiteit die veel meer bezoekers trok dan verwacht, soms is het gewoon een verkeerde inschatting, soms is het nieuwe personeel nog niet vlot genoeg in de bediening, of er is iets misgegaan in de communicatie. In 2018 waren onze missers groter en de nasmaak wranger. En dan keken we elkaar aan en zeiden of dachten: 'Dit was niet gebeurd, als Michel er nog was geweest'.

CHRIS VAN DE VEN

Lezing:

Caravaggio en Europa

Aanvang 20.00 uur - Entree € 7,50
Dirck van Baburen, Hendrick ter Brugghen en Gerard van Honthorst waren schilders in Utrecht die in Rome het werk van de beroemde Caravaggio leerden kennen. Tijdens de lezing leert U Caravaggio, zijn volgelingen in Utrecht en verdere invloed - op bijvoorbeeld Rembrandt - beter kennen.
De tentoonstelling in het Centraal Museum te Utrecht is nog te bezoeken t/m 24 maart 2019

Appeltaart Concert - Het Moretti StringTrio

Zondag 27 januari - 14:00 uur - De Ogtent - Entree € 15,-

Stefaan de Rycke, Marie-Louise de Jong en Marije de Jong vormen een trio, dat overloopt van enthousiasme, passie en bevoegenheid. De leden zijn hun onbevangen enthousiasme nooit verloren. Sterker nog, ze wakkeren het weer in elkaar aan, zodat het publiek niet anders kan dan zich laten roeren door het jeugdig enthousiasme. Het trio richt zich vooral op de tijdsperiode romantiek. Muzikaliteit en het overbrengen van de gewenste sfeer en emotie zijn de leidraad. Bij het kiezen van het repertoire zoeken ze dan ook naar stukken die kriebelen, enthousiast maken en uitdaging geven. Het Orlando festival in augustus 2015 is de officiële start geweest van dit trio. Zij werden al gauw opgemerkt door radio 4, die hen heeft uitgenodigd voor een optreden in opium op 4. Het 'Moretti String Trio' is vernoemd naar de architect van de prachtige bibliotheek van het landgoed Rolduc, waar zij al hun masterclasses hadden en waar het Orlando festival elk jaar plaatsvindt.

Ziko Salsa Dance Party

Zaterdag 26 januari - Aanvang 20.30 uur - Entree 13,- (vvk 10,-)

Na 14 jaar legendarische feesten in Musis Sacrum te hebben georganiseerd - die altijd werden gezien als een van de beste feesten in Nederland -, is Ziko terug met een nieuw groot feest.

We hebben gekozen voor De Ogtent in Duiven als locatie, omdat deze locatie alles heeft: grote zalen, een perfecte dansvloer, geweldig geluid en heel veel gratis parkeerplekken in de buurt!

In diverse zalen worden workshops gegeven, u kunt kiezen voor Salsa, Zouk, Kizomba en Kachata. Voor elk wat wils dus!

Voor meer informatie, zie: www.ziko.nl/xxl-party

Agenda de ogtent

■ Di 22 jan

Lezing Caravaggio

Aanvang 20.00 uur - entree € 7,50

■ Wo 23 jan

Creatief met (klein)kind

13:30-16:00 uur - €2,50 per koppel

■ Wo 23 jan

Kid's Filmhuis

Aanvang 14.30 uur - gratis entree

■ Do 24 jan

Filmhuis - Eetfilm

Aanvang 19.00 uur - entree € 15,-

■ Do 24 jan

Creatief met kralen

13:30-16:00 uur - €2,50

■ Za 26 jan

Ziko - Salsa-avond

Aanvang 20.30 uur

Tickets: € 10,-

(www.ziko.nl/xxl-party)

€ 13,- avondkassa

■ Zo 27 jan

Appeltaartconcert

Aanvang 14.30 uur - entree € 15,-

■ Wo 30 jan

Culzz Kwizz -

Aanvang 20.15 uur - inleg € 2,50

■ Wo 30 jan

Creatief met (klein)kind

13:30-16:00 uur - €2,50 per koppel

■ Do 31 jan

Filmhuis

Aanvang 20.00 uur - entree € 4,-

■ Do 31 jan

Creatief met kralen

13:30-16:00 uur - €2,50

Programma Explicateur

Woensdag 23 januari - 14:30 uur

DRAKEN EN DEUNTJES

Fabelachtige muzikale filmpjes voor ridders en prinsessen. Duik mee in de avonturenwereld van de Kleine Koning die graag een eenhoorn als huisdier wil of ga mee op drakenjacht met twee kleine prinsessen.

KINDERFILM - GRATIS TOEGANG
(ALLE LEEFTIJDEN, aanbevolen vanaf 5 jaar, 60 minuten - Nederlands gesproken)

Donderdag 24 januari LET OP:.....

JIRO DREAMS OF SUSHI - EETFILM

Portret van Jiro Ono, 85-jarige meesterchef van een tien stoelen tellend sushirestaurant in Tokio.

Ondanks een keizerlijke onderscheiding en drie Michelinsterren blijft hij bescheiden: het kan altijd beter.

....AANVANGSTIJD 19:00 uur!!

Tijdens deze "eetfilm" serveren wij in de filmzaal wat op het witte doek gegeten wordt.

Deelname ad € 15,- per persoon -
aanmelding vóór 18 januari via info@deogtent.nl.

(ALLE LEEFTIJDEN - 80 minuten -
Japans gesproken)

Filmhuis Bij Bert

Donderdag 31 januari 20:00 uur

THE DAY WILL COME

Twee jongetjes worden, als hun moeder te ziek is om voor hen te zorgen, in een weeshuis geplaatst. Mishandeling, vernedering en misbruik zijn dagelijkse rituelen. Ze klampen zich vast aan de gedachte dat zij ooit aan deze hel zullen ontsnappen.

(vanaf 12 jaar - 110 minuten - Deens gesproken)

‘Beter voor de mens dan een pilletje’

Bij deelnemers aan Zing en Swing spat het plezier er vanaf

ZEVENAAR - Elke dinsdagmorgen repeteert een groep van 25 enthousiaste ouderen onder leiding van Paul Mulder in Het Musiater in Zevenaar. Op 27 januari is de eindpresentatie van Zing en Swing, een uitvoering waarin veel gezongen, maar ook vrolijk wordt gedanst.

Hennie Bakker, één van de organisatoren van Zing en Swing: "Het is fijn om met elkaar te zingen en te swingen. Dat ene uurtje in de week is een prachtige gelegenheid en heel waardevol om andere mensen te leren kennen. Er wordt weinig gedaan voor ouderen, terwijl ze langer thuis moeten blijven wonen. Aan een activiteit als Zing en Swing kunnen ze actief mee doen. Ze kunnen zingen, dansen en komen in beweging. Het is beter voor de mens dan een pilletje."

Laagdrempelig

Er zijn deelnemers bij die vroeger te horen kregen dat ze niet konden zingen. Maar ze zingen vaak wel voor en met hun kleinkinderen. Deze mensen gaan niet meer op een koor, maar wel naar het laagdrempelige Zing en Swing. "Er wordt stevig gerepeteerd, maar er is ook ruimte voor emoties," vertelt Hennie, "Het is zo mooi om bijvoorbeeld te zien, hoe iedereen elkaar omhelst bij het uitwisselen van nieuwjaarswensen. Er ontstaat echt een band. De deelnemers reageren heel spontaan en hebben veel inbreng in het programma en het repertoire."

De vijf organisatoren bereiden een wervelende

uitvoering voor. "Ik ben best wel zenuwachtig," geeft één van de deelnemers toe, "want er zit dan wel familie van mij in de zaal. Maar het is ook leuk spannend. We hebben er vanaf eind augustus elke week naar toe gewerkt. Na 20 keer samen gezellig repeteren is het ook een soort afsluiting van een geweldig project."

Repertoire

Het gelegenheidskoor zingt een breed repertoire. Paul Mulder: "Dat hebben we samen in elkaar gezet. We zingen liedjes die iedereen wel kent

en ook leuk vindt." Sommige liedjes zijn naar De Liemers toegeschreven, zoals de Liemerse versie van het liedje "De Woonboot", waarbij de boot niet in de Amstel, maar in de Breuly ligt. Een ander liedje is door de zangers helemaal zelf in elkaar gedicht. Vrijwel alle deelnemers komen uit de Liemers. "Een liedje als 'Land aan de grens' past ook helemaal bij mij, ook al kom ik niet over de brug bij Emmerich," vertelt een deelnemster. "We zingen in verschillende talen, Engels, Duits, Frans en natuurlijk in het Liemers dialect. Ook dat is zo leuk," vindt ze, "Je steekt er ook nog wat

van op, al is het maar een woordje Frans." Zing en Swing krijgt een vervolg, de tweede serie begint op 29 januari en is al bijna volgeboekt. Zing en Swing is een burgerinitiatief van gemeente Zevenaar, met medewerking van het Cultuur- en Erfgoedpact Leven in De Liemers en Kunstwerk! Het Musiater. De eindpresentatie vindt op 27 januari plaats, om 11.00 uur in het St. Andreas schuttersgebouw, Oude Doesburgseweg 1 te Zevenaar. Samen met Paul Mulder zal accordeonist Theo Scholten de groep begeleiden.

De deelnemers zijn helemaal klaar voor de eindpresentatie op 27 januari. Foto: Alie Engelsman

Kijkje in de keukenkast, voeding als medicijn

Lezing over de invloed van voeding op ADHD, autisme en welvaartsziekten

DUIVEN - Wat kan voeding betekenen voor de gezondheid? Dat is de vraag die centraal staat tijdens de lezing ‘Kijkje in je keukenkast, voeding als medicijn’, die Margo Versteegen op 29 januari in de WijkKern geeft.

Margo Versteegen is specialist op het gebied van voeding en leefstijl voor mensen met ADHD en autisme. Ze vertelt: "Toen bij mijn dochter autisme werd vastgesteld, hielp ik haar waar ik maar kon. Eén puzzel bleef ons bezighouden: flink overgewicht met alle nadelen van dien. Geen huisarts, geen psychiater of diëtist kwam met een passend advies voor gezonde voeding die ze ook k n eten. Dus moest ik zelf de oplossing vinden. Na veel zoeken vond ik een leefstijlprogramma dat perfect bleek te werken."

Gecombineerde eet- en leefstijlaanpassing

"We begonnen samen aan het programma en binnen een paar weken zag ik bij mij en mijn dochter al kilo's verdwijnen, maar nog beter: ik zag haar autismeklachten minder worden. Ik ontdekte dat de oplossing ligt in een gecombineerde eet- en leefstijlaanpassing om zo het effect van factoren van milieu-invloeden en verslechterde voeding te vereffenen. Mensen met ADHD en autisme zijn overgevoelig voor gluten die laaggradige ontstekingen veroorzaken in de darmwand, waardoor die eiwitten lekt. Die gaan rechtstreeks via de bloedbaan naar de hersenen, waar ze de stoornis aanjagen. Maar als je gluten moet vermijden, wat eet je dan?

Het moet natuurlijk wel gezond blijven. Daar ga ik op in tijdens mijn lezingen."

De lezing gaat over voeding als medicijn voor alle welvaartsziekten en is niet alleen bedoeld voor mensen die te maken hebben met ADHD of autisme. Bezoekers kunnen hun favoriete product uit de keukenkast meenemen. Versteegen legt aan de hand van het etiket uit waarom het product gezond is of juist wat het zo schadelijk maakt. "De voedingswaarde van ons voedsel is erg achteruit gegaan. Als oma vroeger een perzik at, zaten daar zo veel vitamines in dat wij er nu achttien van moeten eten om net zo veel binnen te krijgen. Als iedereen meer op voeding gaat letten, zouden we pillen kunnen schrappen, zou voedsel je chemische balans herstellen en worden we met z'n allen gezonder", vertelt Versteegen.

De lezing van Margot gaat over invloed van voeding op de gezondheid. Foto: PR

Tanita-meting

Voorafgaand aan de lezing, om 19:00 uur, kunnen bezoekers een Tanita-meting te laten doen. Daarbij worden vochtgehalte, botten, spiermassa, gewicht en gezondheidsleeftijd gemeten. Na de lezing om 21.30 uur is er gelegenheid om Versteegen vragen te stellen. Voorzitter van de WijkKern, Marika Biacsics zegt over de lezing: "Het is een actueel onderwerp. We zijn ons steeds meer bewust van voeding. De lezing van Margo is de eerste lezing van dit jaar, in de loop van dit jaar hopen we er nog meer te kunnen houden."

'Kijkje in je keukenkast, voeding als medicijn' vindt dinsdag 29 januari van 19.30 tot 22.00 uur plaats in de WijkKern in Duiven. De entreprijs bedraagt vijf euro. Aanmelden wordt op prijs gesteld: info@dewijkern.nl.

Colofon

De Liemers Helemaal Goed Courant is een initiatief van Hope XXL en De Liemers Helemaal Goed en wordt gemaakt door leerlingen van het Candea College in Duiven en het Liemers College in Zevenaar.

Uitgever: stichting Daadr8-Media.

De krant verschijnt twee keer in de maand huis-aan-huis in Didam, Zevenaar, Duiven, Groessen, Loo, Westervoort, Lathum, Giesbeek, Angerlo, Pannerden, Spijk, Lobith, Tolkamer, Herwen en Aerdrt in een oplage van 42.000 exemplaren als bijlage bij H t Gemeente Nieuws

Redactie: Camillia Stokman, Ted Prost, Maaik  Hageman, Stijn Kuster, Kim Kleijkers, J iro in der Beeck, Britt Rietbergen, Kyra Sannes, Floortje van Lierop, Nina Elbers, Nomi Vermeulen, Naomi Bonke, Ilse van Velsen, Rahma Maqboul, Linda Ruijs, Lara Nijhof en Nynke Kooy.

Begeleiding: Anke Swanenberg (Liemers College), Michiel Kuijpers (Candea College), Susan Wiendels (redacteur), Joke Burink (redacteur), Sjoerd Geurts (co rdinerend hoofdredacteur).

Redactie: redactie@daadrachtmedia.nl

Advertenties:
Bjorn Ewald
Bjorn@starterspers.nl
Tel. 06-19337318

Globaland XL, interactief simulatiespel

In Nederland leven we momenteel in vrede, veiligheid en relatieve welvaart. Deze situatie is echter niet vanzelfsprekend.

Het besturen van een land is een veeleisende taak waarbij expertise en getalenteerde personen uit talloze sectoren van de maatschappij om de hoek komen kijken. Stichting Cross Your Borders probeert dit op scholen duidelijk te maken door middel van een interactief simulatiespel dat zij hebben ontwikkeld. In dit simulatiespel nemen schoolklassen (minstens twee en maximaal 25) het bestuur van een fictieve land op zich. Tijdens verschillende creatieve spellen die ingaan op maatschappelijk relevante onderwerpen kan geld verdiend worden, dat in het land geïnvesteerd kan worden. Bij deze investeringen moet men belangen afwegen en schaarse middelen over verschillende ministeries verdelen. Hierover wordt vergaderd en gedebat-

teerd om zo tot een optimale verdeling te komen. Op basis van de keuzes die hierbij gemaakt worden ontwikkelt het land zich in verschillende speelrondes. Hierdoor wordt duidelijk hoe deze processen in het echt ook verlopen. Naast intern beleid is het ook nodig om relaties te onderhouden met de andere landen in de simulatie. De deelnemende klassen onderhandelen met andere klassen om tot samenwerking te komen. Door deze simulatie hoopt stichting Cross Your Borders actiever burgerschap te promoten en te stimuleren. Deelnemers worden zich bewuster van de situatie in Nederland en hoe deze mogelijk gemaakt wordt, maar ze zien ook dat dit momenteel niet overal ter wereld lukt. Het simulatiespel heeft meerdere niveaus en is daarom beschikbaar voor alle leerjaren van voortgezet- en beroepsonderwijs. Het spel is beschikbaar in zowel het Nederlands als het Engels. Voor meer informatie en een brochure: <https://globalandxl.nl/globaland-xl>.

Mede mogelijk gemaakt door het vfonds.

Archief HOPE XXL: Bandidos

Een beetje een zoekplaatje. Waar is dit?
Ergens in een van de provincies in Nederland. Dat is zeker, want Jordy, op de onderste rij de tweede van rechts met de rode trui, is een van de HOPE XXL-ers van het eerste uur die de bijeenkomst heeft georganiseerd. Hij deed dat in alle provincies van Nederland op VMBO-scholen. Het project heette "Bandidos on Tour". Drie van die Bandidos staan op de foto. Ze kwamen vertellen over hun roerige levens waar niet alles even goed is gegaan en hoe ze uiteindelijk bij het Corps Mariniers terecht kwamen. Daar vonden ze een 'thuis' en houvast. Ze vormden een groep van acht mannen die veel plezier hebben gehad, maar waarvan er enkelen toch ook weer een scheve schaats gingen rijden en uit het corps werden gezet. Desondanks een hecht Brotherhood of Men. Een van hen werd programmamaker en heeft een schitterende documentaireserie van vier afleveringen gemaakt, die

door de VARA is uitgezonden. Voor de spin off van die serie werd HOPE XXL gevraagd, om met financiële hulp van SNS REAAL, langs VMBO scholen te gaan en om leerlingen met deze mannen in gesprek te laten gaan over hoe zij de wereld zien, maar ook vooral denken over hun eigen leven en dat wellicht op de HOPE XXL-8 zouden kunnen krijgen. Er zaten schrijnende verhalen tussen van kinderen, vaak jongens, die dreigden te ontsporen. De drie Bandido's herkenden de verhalen, spraken de taal van de leerlingen en de stoere gasten deelden regelmatig een knuffel uit. Bandidos on Tour was een project over toekomstdromen, gericht op jongeren op het VMBO (basis- en kader leergang). Aan de hand van fragmenten uit de serie gingen ze in gesprek over hun keuzes voor de toekomst. Deels bewuste keuzes, zoals de vervolgopleiding en droombaan, en deels onbewuste (vaak negatieve) keuzes zoals hangen op straat, drugsgebruik en geweld die een blokkade kunnen opwerpen voor de dromen van de leerlingen. 'Echte' mannen hielden hen een spiegel voor.

On tour langs VMBO-scholen

World's Best News: hulp aan Ethiopië helpt

Lenard Hofland deed voor zijn masterstudie International Development onderzoek in het Afrikaanse land Ethiopië. Hij concludeerde dat Nederlandse bedrijven zorgen voor voedsel en werk, veel meer dan er gedacht wordt.

In veel studies staat zelfs dat de Nederlandse investeringen niet zorgen dat de lokale bevolking aan voedsel geholpen wordt. Maar in zijn vier maanden lange studie heeft Lenard het tegendeel ontdekt. Veel Nederlandse bedrijven zijn echter actief met landbouwactiviteiten. Opvallend is dat zij hun producten zelfs leveren aan de Ethiopische markt en nauwelijks exporteren. De meeste ondernemingen produceren voedsel gerelateerde producten. Het voedsel wordt in de regio geconsumeerd, waarmee de bedrijven een bijdrage leveren aan de voedselzekerheid. Door urbanisatie zijn de levensstandaarden hoger ge-

worden en is er meer vraag naar niet-lokaal voedsel. Voorbeelden zijn zuivel, groente en vlees. Het zijn de Nederlandse ondernemingen die in deze behoeften voorzien. De bedrijven in Ethiopië ondersteunen lokale bedrijven door de werknemers hogere lonen aan te bieden, te zorgen voor betere arbeidsomstandigheden en overwegend permanente banen aan te bieden. Naast deze dagelijkse praktijken dragen de bedrijven ook hun steentje bij aan de gemeenschap door middel van medische zorg, toegang tot schoon drinkwater en educatie. Vooral de allerarmsten worden hiermee bereikt. Om het voedselvraagstuk op te lossen, dienen de private sector, overheden en instituties samen te werken. Dit zal zeker beter werken wanneer investeringen, gericht zijn op de belangen van de lokale bewoners. "Mijns inziens moeten investeringen kritisch worden beoordeeld, maar wel met oog voor positieve ontwikkelingen. Een deel van de huidige Nederlandse investeringen in Ethiopië draagt namelijk wel degelijk bij aan voedselzekerheid in Ethiopië", aldus Lenard Hofland.

"Een deel van de huidige Nederlandse investeringen in Ethiopië draagt wel degelijk bij aan voedselzekerheid in Ethiopië"

De Canadese Vlieger Royce Allen John

Uit 'Old Senders Ni-js. Op 5 oktober 1944 stortte een geallieerd vliegtuig neer in Zevenaar tegen de Andreaskerk. De officier die het toestel bestuurde, Royce Allen Johns, kwam daarbij om.
"De ramp trok natuurlijk veel bekijks, ondanks dat de Duitsers er ook snel bij waren om iedereen op een afstand te houden. Maar Toon en Gerrit Teunissen lagen hele dagen op straat en waren voor de duvel nog niet bang. Ze draafden op de kerk af om te zien wat er gebeurd was. Ze zagen de resten van het vliegtuig en een man in uniform die daar half uithing: het was een allesbehalve fraai gezicht. Ze gingen gauw naar huis een teil halen om daar de stoffelijke resten van de piloot in op te vangen. De Duitsers vonden het best, dat hen dit werk uit handen genomen werd. Toon haalde de ring van de vinger en nam ook het horloge, het herkenningsplaatje en de portefeuille met papieren mee. Toen hebben ze een

krat in elkaar getimmerd en de piloot vooraan het kerkhof aan de Arnhemseweg bij het hekwerk begraven. 's Nachts werden er door enkele Zevenaarders oranje bloemen gezet in de aarde van het graf. Omdat de Duitsers gezien hadden dat Toon geholpen had met de begrafenis, werd hij door hen opgehaald en vreselijk afgetuigd. De Duitsers stelden dat Toon en de anderen schuld hadden aan het plaatsen van de oranje bloemen, maar Toon had daarop geroepen: "Als het een Duitser was geweest hadden we dit ook gedaan en hem begraven." Uiteindelijk kwam Toon weer vrij. Na de oorlog moest Toon alle meegenomen spullen inleveren, maar dat weigerde hij in eerste instantie. Hij zij dat er indertijd niemand aanwezig was van de zogenaamde overheid om het lijk te kisten en te begraven en dat hij alleen bereid was de zaken aan een officiële instantie over te dragen. Uiteindelijk kwam op een gegeven moment iemand van de gemeente met de vrouw van de omgekomen piloot en toen werden al die spullen aan de vrouw overhandigd.

Nieuwe burgemeester heeft grootse plannen

Luciën van Riswijk: ‘Ik probeer vaak oplossingen te vinden die niet standaard zijn’

ZEVENAAR - Vanaf zijn nieuwe werkplek is Luciën van Riswijk (51) zich aan het oriënteren op de komende periode. De nieuwe burgemeester van Zevenaar heeft grootse plannen voor de gemeente en vertelt dat hij klaar is voor een nieuwe periode van herinneringen, vergaderingen en ‘out of the box’ denken.

Bevallen de kleine drie weken burgemeesterschap tot nu toe?

“Het is allemaal nog nieuw voor mij, ik moet de weg in het gemeentehuis zien te vinden en mijn collega’s leren kennen, ruim driehonderd. Het is voor nu heel erg kennis maken en kijken welke onderwerpen er belangrijk zijn en of ik nog iets moet aanpassen. Ik ben mijn plek nog aan het vinden hier, zowel fysiek in het gebouw als inhoudelijk over de kwesties. Mijn uren zijn wel gevuld, maar het voelt nog niet alsof het druk is.”

Bent u altijd al geïnteresseerd geweest in de politiek?

“Op de middelbare school was ik nog niet betrokken bij de politiek, ik vond het leuk om bijvoorbeeld te sporten en te timmeren. Toen ik achttien was, wilde ik ineens politicologie studeren, tot grote verbazing van mijn familie. Ik vond dat als je zo’n vak studeert, je er ook in de praktijk iets mee moet hebben. Daarna heb ik mij aangesloten bij een politieke partij in de gemeente en ben ik raadsvergaderingen gaan volgen. Van de ene studie kwam de andere: bestuurs- en beleidswetenschappen. Door deze jaren heen ben ik altijd wel bezig geweest met de politiek, zowel nationaal als internationaal.”

Hoe voelde het toen u op 20 december de ambtsketting kreeg?

“Om te beginnen bestond deze dag voornamelijk uit allerlei speeches, van de commissaris, de locoburgemeester, de vicevoorzitter van de raad en uiteraard ook mijn eerste speech als burgemeester van Zevenaar. Ik had de ambtsketting gekregen van de locoburgemeester. Clemens Cornielje is degene die de eed van je afneemt, waarbij je belooft te allen tijde je rol te vervullen als eerbiedige burgemeester. Van de voorganger, de vicevoorzitter van de raad, krijg je dan de ambtsketting. Ik moet nog even wennen aan mijn nieuwe

“Ik ben hier opgegroeid en het voelt vertrouwd met bekenden om me heen.” Foto: Gemeente Zevenaar.

ambtsketting, maar ik ben er zeker van dat dat wel goed gaat komen. Vanaf het moment dat je de ambtsketting om hebt gedaan, besef je dat de verantwoordelijkheid, net als de ambtsketting, op je schouders valt. Het was vooral een feestelijke gebeurtenis die mij altijd bij zal blijven.”

U was eerder burgemeester van Druten, wat is uw beste herinnering aan deze periode?

“Afgelopen jaar heb ik, samen met jongeren uit de gemeente, vlak voor de verkiezingen twee escape rooms gebouwd in de kelders van het gemeentehuis. Mijn doelstelling was om jongeren meer te betrekken bij de politiek, gemeente en verkiezingen. Ik heb met een groep jongeren om de tafel gezeten en toen hebben we samen puzzels bedacht, de kelderruimtes verbouwd en vervolgens hebben we een maand lang in totaal driehonderd jongeren over de vloer gekregen. Daar kreeg ik enorm veel energie van, na de escape rooms babelden we even, ze hadden interessante toevoegingen. Ik heb veel meegemaakt in de negen-en-

een-half jaar dat ik burgemeester was van Druten, maar deze herinnering blijft mij altijd bij.”

Is burgemeester zijn in Zevenaar anders dan in Druten en waarom bent u naar de gemeente Zevenaar gekomen?

“Zevenaar is een stuk groter dan Druten, wat ook betekent dat de ambtelijke organisatie meer dan twee keer zo groot is. Je probeert problemen op te lossen en de rol te vervullen als burgemeester, dat is vrijwel hetzelfde. Zevenaar heeft echter wel meer zaken op het bord die de aankomende jaren mijn aandacht nodig gaan hebben. Daar was ik van op de hoogte, maar ik wilde graag burgemeester worden van een grotere gemeente. Ik ben hier opgegroeid en het voelt vertrouwd met bekenden om me heen.”

Wat zijn uw gedachtes over het onderwijs?

“Eigenlijk moet je in het onderwijs al snel contacten leggen met bedrijven en overheden, zo krijg je een beeld van iets wat je misschien zou kunnen

doen, nadat je klaar bent met school. Leerlingen hebben een brede keuze aan studies en banen, zo breed dat je van veel instellingen geen weet hebt. Je kan als leerling en school nooit te vroeg beginnen met snuffelen. Daarnaast zorgt dit er ook weer voor dat er bindingen komen tussen bedrijven en scholen.”

U staat bekend als burgemeester die ‘out of the box’ wil denken’, wat bedoelt u daarmee?

“Problemen die je op dit moment hebt, los je niet op met de middelen die je vroeger inzette. Het liefst gebruik ik nieuwe methodes, zo ben ik erg actief op social media. Mensen motiveren om actief te bewegen is bijvoorbeeld erg lastig, als ik dat kan veranderen door de nieuwe technologie methodes in te zetten, dan doe ik dat graag. Ik probeer vaak oplossingen te vinden die niet standaard zijn en niet verwacht worden. Zo hebben we dit uitgetest bij de jongeren in Druten. Niet veel jongeren weten wat ze moeten doen bij een ongeval, zo pakken de meesten hun mobieltje om foto's te maken. We hebben toen bedacht dat elke leerling die een EHBO-klas zou bijwonen, een cheque krijgt ter waarde van zestig euro kreeg. Deze kon worden ingewisseld na het halen van het rijbewijs. Zo komt er toch weer interesse in de EHBO-cursus, die gekoppeld is met de autorijlessen, waar veel jongeren mee bezig zijn.”

Hoe kijkt u naar aankomende periode, ook in verband met het samengaan met Rijnwaarden?

“Er moet veel gebeuren, we kunnen nog niet spreken van een hechte gemeente. Er moeten afstemmingen worden gemaakt en beslissingen worden genomen. Gaan we het op de manier van Rijnwaarden doen, die van Zevenaar of verzinnen we iets nieuws? Ik heb er vertrouwen in dat we na een tijdje meer inzicht hebben en al een eind op weg zijn naar eenwording. “

Wat zijn uw doelen voor aankomend jaar?

“Ik wil de gemeenten en verenigingen goed leren kennen. Ook ben ik me ervan bewust dat de raadsvergaderingen hier niet lekker lopen, het is mijn taak als burgemeester om dit te verbeteren. Ik ben van plan om met inwoners om de tafel te zitten, zodat er nieuwe ideeën komen. Zo betrek je ze ook meer bij de gemeente en de politiek.”

De nieuwe plek voor Luciën van Riswijk. Foto: Rahma Maqboul

DE PAGINA VOOR VERENIGINGEN UIT Duiven, Groessen en Loo

Vierwekelijkse informatiepagina

Eens in de vier weken vertellen 4 verenigingen iets over zichzelf: een bijzonder optreden, een kampioenschap of een jubileum. Het is aan de verenigingen zelf! De pagina wordt mogelijk gemaakt vanuit het Stimuleringsbeleid van de gemeente Duiven. Ook interesse als vereniging? Neem contact op via stimuleringsbeleid@duiven.nl.

Raad voor Sociaal Domein Duiven

De gemeente Duiven is naast de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (de WMO) nu ook verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Jeugdwet (inclusief passend onderwijs) en de Participatiewet. Daarom heeft ook de WMO Raad Duiven zich aan moeten passen.

De naam is gewijzigd in de Raad voor Sociaal Domein Duiven. De Raad geeft binnen het sociaal domein gevraagd en ongevraagd advies aan het College van burgemeester en wethouders.

De nieuwe taken en de veranderde werkwijze brengen met zich mee dat er vrijwel geen verordeningen (lees: beleid van bovenaf) meer worden gemaakt, maar gezocht wordt naar samenwerkingen en verbindingen binnen het sociaal domein. Ook wordt er meer ingespeeld op initiatieven vanuit de samenleving. Dit houdt voor Raad voor Sociaal Domein Duiven in dat er vrijwel geen (verplichte) gevraagde adviezen gegeven hoeven te worden.

Het motto van de Raad voor Sociaal Domein Duiven is 'Meedoen Mogelijk Maken'. Daarmee willen we bevorderen dat alle inwoners, met of zonder beperking, volwaardig mee kunnen draaien in de samenleving, waarbij

uiteraard de nadruk ligt op de kwetsbare groepen die hulp en ondersteuning nodig hebben. Ons streven is dat iedereen op een zinvolle en waardevolle manier mee kan doen, indien nodig met hulp van de omgeving of met professionele zorg op maat.

Om onze nieuwe rol zo goed mogelijk uit te kunnen voeren leggen we contact met zo veel mogelijk organisaties binnen het sociaal domein om zicht te krijgen op 'wat nodig is' en 'wat gedaan wordt'. Hierdoor stellen we, indien we dat nodig vinden, gefundeerde ongevraagde adviezen op voor het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven.

Website: www.rvsdd.nl

De KunstKring Duiven

De KunstKring Duiven is een stichting die tot doel heeft kunst dichterbij de mensen te brengen. Dit doen we door, onder begeleiding van professionele docenten, creatieve cursussen en workshops te geven in o.a. schilderen, boetseren, beeldhouwen en edelsmeden.

Tevens organiseren wij vier maal per jaar een expositie in de hal van het gemeentehuis waar werk te zien is van bekende kunstenaars, bij voorkeur uit onze omgeving.

In ons gebouw beschikken we, naast de ateliers, over een multifunctionele ruimte waar zowel workshops bloemschikken als lezingen en diaprojecties gegeven worden.

Ook is er een kinderatelier. Daar maken zij kennis met diverse materialen en technieken

in een kindvriendelijke omgeving. Speciale workshops zijn er rond Allerzielen, de Kerst en Pasen.

De zwervkaart geeft keuzemogelijkheden om kennis te maken met verschillende technieken en cursussen. Gelrepas-houders zijn bij ons van harte welkom en kunnen profiteren van een speciaal tarief. Voor workshops wordt een eenmalig bedrag gerekend.

Kijk voor meer informatie op www.kunstkring-duiven.nl of bel 0316-280469

Nog geen plannen voor 2019?

Hierbij een paar tips van zo!Diva. Deze gezellige activiteiten zijn in de buurt en (bijna) gratis.

Zondag 27 januari

Snerttocht, start om 14.00 uur

We lopen het DuivenPad: een wandeling van 5 kilometer langs bijzondere plekken van Duiven. We starten bij café Bij de Buren in Duiven. Na afloop eten we daar een kop snert (of andere soep).

**Iedere 2e vrijdag van de maand
Vrijdagmiddagborrel 16.30 uur**

Sluit de week af met nieuwe bekenden. Kom naar Café Bij de Buren (8 februari, 8 maart, 12 april etc).

Wintermaanden

Spelmiddagen, data via Facebook

Spelmiddag voor jong en oud op verschillende locaties in Duiven. Meedoen is gratis (consumpties voor eigen rekening). Er zijn spellen aanwezig, maar zelf een spel meenemen kan ook.

Zaterdag 25 mei 2019

Buitenbios, middag en avond

Op het Remigiusplein worden films vertoond voor verschillende leeftijden. De toegang is gratis. Je kan plaats nemen op één van de terrassen of op je eigen stoel, ligbed of deken.

Weekend van 15 en 16 juni

Buurtcamping, zaterdag t/m zondag

Het Horsterpark verandert voor één weekend in een camping. Er is water, elektriciteit en er zijn toiletten. De overnachting is gratis. Je zorgt zelf voor eten en materiaal (tent, vouwwagen, caravan).

2020?

Makerspace

Zo!Diva heeft nog meer plannen. Bijvoorbeeld voor een technische werkplaats. Een ruimte voor makers uit De Liemers: samen mooie dingen maken, elkaar inspireren en van elkaar leren. In 2019 onderzoeken we de mogelijkheden.

Zo!Diva verbindt mensen met elkaar en met hun omgeving (www.zodiva.nl)

Twitter: @zodiva, Facebook: [facebook.com/zodiva](https://www.facebook.com/zodiva), E-mail: info@zodiva.nl, Instagram: [zodivadividen](https://www.instagram.com/zodivadividen)

Uw omgeving, onze gezamenlijke zorg!

18 februari tot en met 3 maart:
Dialogo en Doorpakweken Duiven

Dit is uw kans om écht invloed uit te kunnen oefenen op onderwerpen in uw omgeving die u belangrijk vindt.

We willen graag met u praten, denken, experimenteren, sparren, dromen.... over onderwerpen waar u zeker weten ideeën over hebt:

- Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS)
- Omgeving (nieuwe omgevingswet)
- Duurzaamheid
- Jeugd- en ouderenzorg
- Wat te doen met een zak met poen (burgerbegroting)
- Kunst & Cultuur
- Evenementen

Houdt onze media kanalen in de gaten voor de definitieve agenda en tijdstippen!

Gemeente
Duiven

Succesvol 2018 voor positieve zitvolleybalster

Renske den Haan: ‘Ik ben met zitvolleybal opgegroeid’

Nina Elbers

DUIVEN - Renske den Haan (25) heeft vanaf haar geboorte een chronische afwijking in haar rug waardoor haar spieren, zenuwen en energieniveau achteruit gaan. Met een positieve instelling en doorzettingsvermogen lukte het Renske om succesvol zitvolleybalster te worden en kreeg zij in 2018 de Liemerse sportprijs voor aangepaste sporter.

“Ik heb Syringomyelie, dat houdt in dat ik niet lang kan lopen of staan”, vertelt Renske. “Mijn energieniveau bedraagt dagelijks ongeveer veertig procent en daar moet ik dan ook alles mee doen. Het huishouden, werken, mijn sport en leuke dingen met vriendinnen. Daarvoor moet ik alles goed plannen. Hierdoor kan ik niet alle reguliere sporten doen, maar wel met veel plezier de aangepaste sport, zitvolleybal. Ik ben met deze sport opgegroeid. Toen ik klein was, had mijn moeder een versleten knie en in die tijd zat zij ook in het Nederlandse dames zitvolleybalteam, net als ik nu.”

Dynamisch

Drie jaar geleden trainde Renske voor het eerst mee bij het regionale zitvolleybalteam in Arnhem en nu zit ze ook al een jaar bij het nationale team. Met het nationale team heeft Renske al in Italië, Hongarije en Duitsland wedstrijden gespeeld en in juli 2018 was ze actief op het WK in Nederland. Renske: “Ik vind zitvolleybal heel leuk omdat het zo dynamisch is. Snelle reflexen, de tegenstander ontregelen en dat allemaal door samen te

Renske den Haan blokt. Foto: Studiofr.nl

werken. Je zit natuurlijk in een team met allemaal verschillende mensen, maar toch vorm je een geheel met elkaar.”

Naast bovengenoemde successen heeft Renske ook nog eens de Liemerse sportprijs 2018 in de categorie aangepaste sporter gewonnen. Renske: “Peter Karreman uit Westervoort was vroeger betrokken bij de internationale zitvolleybalteams. Hij vond dat ik het verdiende om in het zonnetje gezet te worden en daarom heeft hij mij opgegeven voor de Liemerse sportprijs. Toen ik hoorde dat ik de prijs had gewonnen, was ik heel

blij.” Renske vindt het heel goed dat er onder de Liemerse sportprijzen ook een categorie is voor aangepaste sporters, want er is nog te weinig aandacht voor de aangepaste sport. Ze hoopt dat er nog eens een categorie bij komt voor aangepaste sportploeg.

Extra sociaal contact

Positief blijven vindt Renske belangrijk. “Als je hoort dat je een beperking hebt, moet je niet opgeven. Wat ik kan, doe ik met volle overgave. Soms zie ik mijn beperking ook als voordeel, want

het heeft mij wel gebracht waar ik nu ben. Sporten is en blijft belangrijk voor mij, want het zorgt voor een stukje extra sociaal contact. Daarnaast is het natuurlijk goed om je lichaam te trainen, ook al werkt het niet altijd even lekker mee. Ik kijk uit naar een positieve toekomst. Ik hoop dat ik nog veel mooie momenten mag meemaken bij het Nederlandse dameszitvolleybalteam. Ook wil ik graag zitvolleybal en aangepaste sporten bekender maken in Nederland. Hoe mijn lichaam zich gaat ontwikkelen weet ik niet, maar zolang ik alles vol kan houden, ga ik ermee door.”

Dromen van voetballen en studeren in Amerika

Fay Wielinga speelt met Eldenia MO-17 op landelijk niveau

Linda Ruijs

WESTERVOORT - Niemand kan er omheen, vrouwenvoetbal is hot. Steeds meer meisjes weten de weg naar het voetbalveld te vinden. In twintig jaar tijd steeg het aantal vrouwelijke KNVB-leden van 65.000 naar 151.000. Eén van hen is Fay Wielinga. De zestienjarige Havoleerlinge speelt dit seizoen voor het eerst op landelijk niveau bij Eldenia. Tijd voor een nadere kennismaking.

Pas zes lentes jong was de kleine Fay toen ze de voetbalschoenen aantrok en zich bij AVW'66 aanmeldde. In de F'jes speelde ze in een jongensteam. “Maar dat vond ik na een tijdje niet zo leuk meer.” Ze stopte tijdelijk en probeerde verschillende andere sporten uit. Het bloed stroomde toch waar het niet kon gaan en na een paar jaar pakte ze het voetballen in clubverband weer op. Dit keer bij SC Westervoort in een meisjes-team.

‘Ik heb veel bewondering voor Daniëlle van den Donk’

Daar bleef haar talent niet onopgemerkt. Na vier proeftrainingen werd ze vorig jaar geselecteerd voor de landelijke selectie van Meiden onder 17 bij Eldenia. Sindsdien rijdt ze drie keer per week naar Arnhem. Op dinsdag en donderdag voor de training. De wedstrijden zijn op zaterdag. Fay is

Fay speelt bij Eldenia linksback

het enige meisje uit de Liemers in de achttienkoppige selectie.

Het uitkomen op een hoger niveau bevalt haar uitstekend. “Het seizoen is tot nu toe goed verlopen. We hebben veel mooie wedstrijden gespeeld, vooral de wedstrijd tegen de jeugd van Feyenoord vond ik erg leuk.”

Linksback

Speelde Fay bij SC Westervoort altijd op het middenveld, bij Eldenia is ze gebombardeerd tot linksback. Dat vergde even een omschakeling.

“Ik ben aanvallend ingesteld, maar ik kan ook goed verdedigen. Ideaal voor een middenvelder. Nu ik linksback ben, is het verdedigende aspect belangrijker.” Idolen heeft ze zeker, al zijn dat geen linksbacks. Bij de mannen is ze groot fan van Lionel Messi. “Hij is de beste voetballer van de wereld.” Bij de vrouwen kijkt ze graag naar Lieke Martens, die ook aan de linkerkant speelt, maar dan voorin. Bij Oranje en Barcelona. Ook spiegelt ze zich aan allrounder Daniëlle van den Donk, ook deel uitmakend van de Oranje-selectie die vorig jaar in eigen land Europees kampioen

werd. “Een middenvelder waar ik veel bewondering voor heb.” Van den Donk speelt sinds 2015 voor het Engelse Arsenal en verdient daar als prof een goed belegde boterham met het voetballen.

Heeft Fay ook ambities om ooit met voetballen haar geld te verdienen? Ze lacht. “Eerst wil ik mijn Havo-diploma halen, dat duurt nog anderhalf jaar. Daarna wil ik graag naar een Amerikaanse High school. Daar kan ik dan in het schoolvoetbalteam, het lijkt me erg leuk om daar mijn voetbalcarrière voort te zetten.”

Knallend en kunstzinnig het nieuwe jaar in

SevenArt Festival opent deuren voor jong en oud

Door onze redactie

ZEVENAAR - Het SevenArt Festival staat voor de deur. Een weekend lang laten een heleboel culturele instellingen, creatievelingen, kunstenaars, studenten en nog meer mensen met leuke ideeën zien wat zij in huis hebben. Volop kunstzinnigheden voor jong en oud dus van 18 tot en met 20 januari.

"Momenteel wordt Hal 12 verbouwd en we willen de bouwvakkers niet in de weg lopen. Daarom hebben we dit jaar volop programma gemaakt op andere locaties zoals het centrum van Zevenaar, in Kunstwerk! Het Musiater, in Filmhuis Zevenaar en in Kunstwerk! Het Liemers museum. Volgend jaar nodigen we iedereen weer uit in Hal 12", vertelt organisator Thijs Bisschops. Natuurlijk keert 'kleine kunstjes'; de gezelligste familiewinterpicknick van de Liemers weer terug en dit jaar kunnen de oudste basisschoolleerlingen voor één keer overnachten in een echt museum, het Liemers Museum. Rien van den Heuvel heeft een nieuwe voorstelling gemaakt met de naam Waterwijs, de Taalzaal in Filmhuis Zevenaar wordt deze keer gehost door Mensen Zeggen Dingen en het eerste project van Het KinderKunst museum wordt op 19 januari geopend. Daarbij hebben zes kunstenaars samen met de jongste Liemerse aspirant-kunstenaars werk gemaakt en dit wordt getoond in twaalf winkels in het centrum van Zevenaar. Sowieso heeft het SevenArt Festival oog voor de jeugd. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.

Creativiteit viert dit weekend hoogtij in Zevenaar. Foto: Hans van Varik

Op vrijdagavond 18 januari is het podium van Kunstwerk! het Musiater beschikbaar voor jonge talenten uit De Liemers en omstreken.

Houden of herplaatsen

Tijdens het SevenArt Festival kunnen kunstliefhebbers ook genieten van de tentoonstelling 'Houden of herplaatsen'. De gemeente Zevenaar is eigenaar van een groot aantal kunstwerken die in het oude gemeentehuis aan het Raadhuisplein in Zevenaar een plaats hadden. Met de komst van het nieuwe gemeentehuis zijn de werken tij-

delijk opgeslagen in het depot van het Liemers Museum. Deze werken worden tentoongesteld in het Kunstwerk! Liemers Museum in Zevenaar. Iedereen mag stemmen op de werken die behouden zouden moeten worden voor de kerncollectie van de stad Zevenaar. Ook tijdens het SevenArt Festival is iedereen van harte welkom in het museum om gemotiveerd te laten weten werken behouden moeten worden of niet. Er kan tot en met 27 januari worden gestemd. Stichting Cultuur BAT geeft Zevenaar, ter herinne-

ring aan de BAT fabriek, een blijvend cultureel cadeau, in de vorm van SevenArt Festival. In de loop van de jaren hebben zij allerlei grote, kleine en vernieuwende evenementen gesponsord. Stichting Cultuur BAT heeft als grootste werknemer van Zevenaar onder andere op cultureel gebied veel voor Zevenaar betekend. Ter herinnering aan de British American Tobacco Factory is er een erfenis achtergelaten in de vorm van het SevenArt Festival. Voor het complete programma: www.sevenart-festival.nl

MC1 eerste kampioen van fusieclub Livo

 Britt Rietbergen

WESTERVOORT/DUIVEN - MC1 van Livo is op 15 december 2018 kampioen geworden. Dit is op zich niet zo heel bijzonder, maar wel voor Livo (Liemers Volleybal), aangezien het het eerste kampioenschap binnen de club is na de fusie.

Livo is in 2017 opgericht toen twee damesteams van Reflex Duiven en Wevoc Westervoort samengingen. In juni 2018 stemden beide verenigingen in met opheffing van de oude verenigingen en werd de fusie écht officieel. Daarmee kwamen er meer teams en werden de teams groter. Voor de kampioenen veranderde er niet veel. Mia Kok (13): "Ons team is hetzelfde gebleven. Daar ben ik wel blij mee. We hebben een heel leuk, gezellig team waarin iedereen elkaar mag en erbij hoort." Van de tien wedstrijden heeft MC1 team er slechts één verloren. "Soms was het best lastig. Maar het publiek heeft erg geholpen doordat ze zo positief zijn.

Die energie als ze beginnen te yellen geeft je zo'n boost! Ook denk ik dat we allemaal goed in vorm waren en goed en genoeg getraind hebben. We hebben hier zo lang naar toegewerkt. We hebben zelfs ons teamuitje afgezegd zodat we nog konden trainen." MC1 kan zich nu niet alleen de eerste kampioen van Livo noemen, maar ook het beste C-team uit Gelderland. Nog meer reden voor een feestje. "We hebben het best uitbundig gevierd. Na de wedstrijd zijn we daar even gaan zitten. Daar hebben we alles even laten bezinken met een stuk taart en alcoholvrije champagne. Enkele dagen later zijn we nog met z'n allen naar de wok gegaan. Daar hebben we nog even nagenoten! Echt, ik kijk zo leuk terug op dit avontuur. Ik heb volleybal ontdekt door mijn vader, die ook op volleybal zat. Zeven jaar later vind ik het nog steeds de leukste sport. Het is een leuke teamsport waarbij je echt een band met elkaar opbouwt. Het is heel mooi om te zien hoe het team steeds beter wordt, en dat iedereen trots is na een mooie aanval. Dat is echt een heerlijk gevoel!"

De meiden van Livo hebben hun kampioenschap uitbundig gevierd.

Liemers Poëzie

DE LOOWAARD

*lopend door de natuur zie ik planten, zand en steen
de wind waait om me heen
het water beweegt, golven gaan mee in de wind
het is iets wat mij bindt
het is zo rustig en zo stil
alle bloemen wachten tot april
het oude huis tussen de bomen, je ruis wordt ontnomen
paarden die daar grazen, vogels die zachtjes zingen
konijnen en de hazen, het is even genieten
als ik daar loop in de Loowaard, een boot die vaart
daar zachtjes over de golven, vogels die hem volgen
het is rustig, het is fijn
om in de Loowaard te zijn*

Naomi Bonke

‘Waterwijs’, een mythisch verhaal met een boodschap

 Kim Kleijkers

ZEVENAAR - ‘Waterwijs’ is een voorstelling over een liefdesverhaal, waarin de problematiek van waterkwaliteit en -veiligheid centraal staat. De vervuiling van water die levensbedreigend is voor zowel mens als dier is een actueel onderwerp. De voorstelling is te zien in het Filmhuis Zevenaar op zaterdag 19 januari om 20.15 uur en zaterdag 26 januari om 14.00 uur.

De voorstelling wordt gegeven door een kleine cast en wordt deels gefinancierd door het SevenArt Festival. De poppenspeelster Manuka, gespeeld door Jannie Oudendijk, wil graag dat haar verhaal gehoord wordt. “Ik speel Manuka en drie poppen: Gaja, de godin van het land, Mare, de koning van de zee en Rhenus, de heer van de Rijn. In deze tijd zijn mensen alleen niet zo geïnteresseerd in poppen en daarom gaat Manuka samenwerken met Lévína.” Mayke van den Broek speelt Lévína. Zij is een muzikant. “Door onze samenwerking ontstaat er een symbiose tussen spel, acteren en muziek. We versterken elkaar, voeren het verhaal tot grote hoogte op en creëren een extra dimensie”, aldus Mayke. De cast kent elkaar al sinds 2002 via Rien van den Heuvel, de schrijver van het stuk ‘Waterwijs’. “We hebben elk onze eigen kwaliteit en brengen het op een hoog niveau. We maken graag gebruik van elkaar en zorgen tezamen voor goede resultaten”, aldus Jannie. Rien koos Wijnand Oosterhof als regisseur voor het stuk. “Wijnand wilde graag de spelers kiezen en zo kwamen we bij Mayke en Jannie uit. We hebben allemaal vertrouwen in elkaar en geven elkaar ruimte voor groei. Beide partijen zijn essentieel, we werken in harmonie”, volgens Rien.

Mayke van den Broek (links) en Jannie Oudendijk in 'Waterwijs'. Foto: Kim Kleijkers

Rien is toneelschrijver en schrijft al ongeveer tien jaar voor Dijk van een Delta. Hij schrijft verhalen die een genootschap binden. “Volksverhalen zijn bedacht door iemand en bevatten een overkoepelend verhaal dat Nederland kan binden. Het verhaal voor ‘Waterwijs’ is geen bestaand verhaal, dit heb ik zelf bedacht. De ziel van Nederland zijn de mensen die er wonen en werken en wij worden allemaal door de rivieren beïnvloed. Met dit stuk hoop ik de mensen te bereiken en samen te laten komen.” Vorig jaar schreef Rien de voorstelling ‘Stromen van liefde’, een voorstelling met een grotere cast. ‘Waterwijs’ is de kern van dat stuk. “De belangrijke punten zijn nu sterker en het is echt een ander stuk met een ander perspectief. Het verhaal blijft overeind en het poppenspel en de muziek versterken elkaar”, aldus Jannie. Mayke: “De klankkleur en -sferen van de muziek die in ‘Stromen van liefde’ gebruikt werden komen terug, maar het stuk is heel anders, veel sterker. Mensen vonden de voorstelling toen al heel goed gespeeld

met een mooi verhaal en vooral de poppenspeelster vonden mensen geniaal, maar het stuk was vrij lang. Nu is het stuk maar 45 minuten, waarin we verschillende invalshoeken laten zien.” Rien: “We zouden ook graag het land door willen gaan met onze voorstelling. Vooral voor congressen over waterkwaliteit en -veiligheid zou dit stuk qua thematiek en lengte passen”, aldus Rien. Rien: “Wij zijn zelf verantwoordelijk voor de problemen en we moeten ze zelf oplossen. Vervuiling van water begint bij één punt, maar door het stromen van het water gaat dit verder naar zee.” In ‘Waterwijs’ gaat het om de vertakkingen van de rivier de Rijn die de Rijndelta omarmen. ‘Waarom vertakt de Rijn?’ is een van de vraagstukken in het verhaal die wordt uitgediept. “Er komen emoties als menselijke hartstocht, liefde en haat in het verhaal voor. Het gaat om de bewustwordingsmomenten”, zegt Mayke. ‘Het einde van het verhaal is het nieuwe begin”, besluit Jannie. Kaartverkoop aan de kassa, maar reserveren via www.filmhuiszevenaar.nl wordt aangeraden.

Annie Nas over Jan Groenen: ‘Ik ben zo trots op hem’

Door onze redactie

De voormalige productiehal, HAL12, naast het gemeentehuis in Zevenaar wordt omgedoopt tot podium voor samenwerking en ontmoeting. Verschillende organisaties bieden samen op deze plek straks sociale, educatieve en culturele programma's aan. Op deze unieke locatie hebben veel mensen uit de hele regio gewerkt en zij koesteren herinneringen aan een mooie tijd en dierbare ontmoetingen. Hun persoonlijke verhalen willen we niet vergeten, maar juist vastleggen.

Robert ten Brinks ‘All you need is love’ verbleekt bij de romantische manier waarop Jan Groenen zijn Annie Nas heeft veroverd. Ze waren collega's bij Turmac/BAT, maar kenden elkaar slechts oppervlakkig. Annie werkte in dagdienst op de drukkerij, Jan in ploegendienst als machinist aan de sigarettenmachine. Jarenlang bleef het bij sporadisch een praatje. Tot het moment waarop Annie zware dozen moest opruimen. Hulp was welkom. Wie liep ze tegen het lijf? Jan Groenen!

De levenslust die de energieke Annie uitstraalde raakte hem vol. Hij, inmiddels weduwnaar, zij single, durfde wel een poging te wagen. Maar hoe? Een briefje met telefoonnummer en de vraag hem te bellen bracht uitkomst. Zo geschiedde. Annie: “Ik vond het wel spannend, zo'n date. Ook wat apart. Ik moest hem ophalen, hij had geen rijbewijs. De avond verliep op rolletjes en met een zware doos vertrok ik diep in de nacht naar huis. Een enorm boeket bloemen bleek de verrassing. Weken vergleden. Waar Jan wat ongeduldig werd, ging het mij haast te snel. Tot het moment waarop hij mij op het werk ‘overviel’ met rode

Jan met Annie: ‘Ze steunt me waar mogelijk en rijdt me overal naar toe’

rozen. Met deze tekst: ‘wie heeft ooit kunnen dromen dat we door een eenvoudige doos bij elkaar zijn gekomen.’ Na driekwart jaar trok ik bij hem in. Vorig jaar mei zijn we na 11 jaar samenwonen getrouwd. Was onze relatie op het werk niet algemeen bekend, van Jans laaggeletterdheid wist niemand.”

Laaggeletterdheid

Maar liefst 40 jaar heeft Annie bij Turmac/BAT gewerkt. Jan zo'n 38 jaar. Nooit heeft hij over zijn laaggeletterdheid gesproken. “Uit schaamte. Het is zo'n taboe. Waarom ik zo slecht kon lezen en schrijven? Op de lagere school is ergens een kink in de kabel gekomen. Vervolgens ging ik op mijn vijftiende van school om te werken. Later trouwde ik een vrouw die alle administratieve rompslomp voor haar rekening nam. Mijn achterstand nam alleen maar toe. Met mijn baan bij Turmac/BAT, ik begon er op mijn 19e, heb ik veel geluk gehad. Een zeer deskundige maat leerde mij het vak van machinist. Toen hij vertrok, beheerste ik

het werk. De maat waarmee ik vervolgens een duo aan de machine vormde, heeft nooit van mijn laaggeletterdheid geweten. Mijn trukendoos zal vol smoesjes en foefjes. Dagelijks moesten er formulieren ingevuld worden. Dat kon ik niet, dus een klusje voor mijn maat. Dan was het: ‘als ik opruim en schoonmaak, doe jij dan dat formulier even?’ Mijn vrouw overleed en er moest wat gebeuren. Zes jaar lang volgde ik als 56-jarige tweemaal per week lees- en schrijflessen. Lezen gaat goed. Schrijven is en blijft moeilijk; de afgenomen motoriek op oudere leeftijd en nu ook Parkinson maken het er niet beter op. Is het met mij redelijk goed gekomen, niet elke laaggeletterde zal mij dat nazeggen. Het isolement, de eenzaamheid en schaamte zijn enorm. Als ervaringsdeskundige wil ik hiervoor aandacht vragen. Daarom ben ik ambassadeur van de vereniging ABC geworden. Annie en ik doen dit samen. Ze steunt me waar mogelijk en rijdt me overal naar toe. Annie: “Ik ben zó trots op hem. Jan is de schaamte voorbij.”

Agenda

18-19 jan feest St Anna Oud-Zevenaar

Nachtuulen 20:00 / € 7,50
Pronkzitting Oud Zevenaar: Op beide dagen zal carnavalsvereniging uit Oud-Zevenaar, samen met harmonie Martinus, weer zorgen voor 2 gezellige pronkzittingsavonden. De zaal wordt omgetoverd tot een heus theater met een catwalk, live muziek en professioneel licht en geluid.

18 t/m 20 jan Festival Zevenaar

SevenArt 14:00 / € Divers
Een weekend lang laten een heleboel culturele instellingen, creatievelingen, kunstenaars, studenten en nog meer mensen met leuke ideeën zien wat zij in huis hebben. Volop kunstzinnigheden voor jong en oud dus. Het hele programma staat beschreven op de website: www.sevenartfestival.nl

19 jan Muziek De Lantaern Zevenaar

Muziekcafé 20:30 / Gratis
Diverse artiesten zijn te beluisteren in Muziekcafé De Lantaern (De Hooge Bongert) in Zevenaar. Lisanne Harrewijn alias Lys Christel is een debuterende 20 jarige zangeres. Marko Poucki heeft niet veel nodig, slechts een piano en een microfoon. De vijf koppige band Johnnymen maakt Nederlandstalige muziek van hoge kwaliteit met teksten die je besmuikt om je heen laten kijken.

19 jan Jazz Kunstwerk! Musiater Zevenaar

R.P Swing-Orchestra 20:15 / € 15
Jazz meets Art Een swingende Impres-sie Het R.P Swing-Orchestra presenteert een spetterend programma van bekende swingstukken in de stijl van Benny Goodman, Glenn Miller, Tommy Dorsey en andere bekende bigbands uit de jaren 30 en 40. <http://www.liemerskunstwerk.nl>

25 jan Special Kunstwerk! Musiater Zevenaar

Greg Shapiro 20:15 / € 17,50
THE MADNESS OF KING DONALD: Greg Shapiro groet de 45ste - en mogelijk laatste - president van de Verenigde Staten, Donald J. Trump. Nee, Amerika kreeg niet de allereerste vrouwelijke president, maar wel de allereerste president die geestelijk duidelijk ziek is.

25 jan Concert Kerk Lathum

Seanma muziek 20:00 / € 10,00
Keltische muziek in Lathum: Je mee laten voeren door Keltische luisterliedjes en aangrijpende ballades? Daarvoor kunt u op in het kerkje van Lathum terecht, daar treedt de groep Seanma op. Kaarten zijn te bestellen via vvlk@chello.nl of telefonisch: 0313-631915.

26 jan Show Kunstwerk! Musiater Zevenaar

Mercury Rising 20:15 / 27.50
A tribute to Freddie Mercury & Queen: Hun grootste hits zoals ‘Bohemian Rhapsody’ ontbreken niet. Een aantal songs krijgt een verrassende invulling door de medewerking van backing vocals en het strijkkwartet Mehret. Met een leuke knipoog naar de video-clips van Queen.

Deze maand cursussen VU Zevenaar

Start diverse taalcursussen: bv Frans, Spaans..

27 jan Expositie Kerk van Aerdt

Hout en schilderijen 14:00 / Gratis
Expositie met houtsculpturen van Bart Ensing en schilderijen van Erik Zwaga. Info: www.kunstkringhge.nl

Column
Bert Frölich, de verbinder

Kun je dit lezen?

Als je deze krant erbij hebt gepakt en deze leest en ook dit stukje nu aan het lezen bent betekent dat je kunt lezen. Dat je ook begrijpt wat er staat en dat je informatie tot je kunt nemen. Op deze manier vorm je misschien wel een mening en kijk je anders tegen zaken aan dan dat je deed. Het verrijkt je leven.

In principe leert iedereen in Nederland lezen en schrijven op de basisschool. Maar dat je het kunt verleren dat is misschien niet bij je bekend. Je kunt het verleren omdat je het niet bij houdt, omdat je simpelweg er moeite mee hebt en dus lezen en schrijven niet leuk vindt en het ook niet hoeft omdat je denkt dat je je zonder ook wel redt. Maar als je echt nagaat wat je allemaal mist omdat je het niet goed kunt dan wordt je wereld wel een stuk kleiner.

Bijvoorbeeld moeite met lezen van ondertitels bij televisieprogramma's, de boodschappen, straatnamen, vinden van plaatsen, voorlezen van je kinderen en kleinkinderen, instructies op je werk en ga zo maar door.

En dat in een wereld die heel snel verandert. De kloof wordt dan wel erg groot. Waarom schrijf ik dit? Omdat er in de Liemers ongeveer 15% van de inwoners laaggeletterd is. Dat is een hoog percentage en ligt op het landelijke gemiddelde. Maar kom er maar eens vooruit dat is heel moeilijk. En hoe mooi is het als je wel alles kunt lezen en niet meer afhankelijk bent van andere mensen? In de Liemers hebben we daarvoor het Liemers Taalhuis opgericht. Een samenwerking met gemeenten, onderwijs, welzijnsorganisaties, bibliotheek om mensen te helpen leren lezen en schrijven. Ken je mensen of heb je een vermoeden dat ze minder goed kunnen lezen en schrijven attendeer ze op de mogelijkheden. Je wereld wordt er een stuk groter en rijker van.

Beeldbepalend: Bieleman, Ree en Koffer

 Naomi Bonke

OUD-ZEVENAAR - Tal van kunstwerken sieren de openbare ruimte in de Liemers. Allemaal met een eigen story. Deze uitgave het verhaal achter het bronzen drieluik De Bieleman, de Ree en de Koffer in Oud-Zevenaar.

De drie kunstwerken staan sinds 2009 op verschillende rotondes nabij de tuibrug oftewel de Fergusonbrug. Nicolas Dings ontwierp de beelden in opdracht van de Betuweroute, de provincie Gelderland en de gemeente Zevenaar, als gebaar voor de inwoners na de ingebruikname van de Betuweroute, die zo'n grote impact had op de omgeving. "Het moesten iconen in het landschap worden, meteen herkenbaar voor de inwoners en karakteristiek voor de omgeving en haar historie," vertelt de ontwerper. Op poëtische wijze verbinden de beelden reizen met cultuurhistorie en de gevolgen van de aanleg van de Betuwelijn.

De Bieleman op de rotonde bij het spoor op de Ringbaan-Oost verwijst naar de wereld van de schutterij. De tweeëneenhalve meter hoge man met de bijl effende vroeger het pad voor de schutters. "Tegelijkertijd verandert hij het landschap net als de Betuwelijn heeft gedaan." De ree op wielen op de rotonde bij de Dijkweg draagt de ballast van een ladder op de rug. Dat impliceert dat de dieren door de aanleg van de Betuweroute in hun vrijheid zijn beknot. Voor deze dieren zijn speciale passages onder het spoor gemaakt. De koffer, ook van brons, is hét reisattribuut bij uitstek. Hierin neem je je dromen mee als je op reis gaat zoals Jan van Nijlen in 1964 zo mooi in zijn gedicht 'Bericht aan de reizigers' beschreef. Het was voor Nicolas Dings een hele klus om de drie beelden te maken. De Amsterdammer maakte eerst de schetsen, daarna kleine modellen van was en vervolgens beelden op ware grote van piepschuim. In de bronsgieterijen van Kemner & Van Schalen in Cuijk en Someren kwamen de definitieve versies in brons tot stand.

De Bieleman, het eerste beeld van het drieluik.

Multatuliaanse reactie

 Kim Kleijkers

~Commentaar

De goden zijn weg en het actuele nieuws wordt aangehaald. De Brexit, hoe lang is dat al actueel? Ik snap soms niet waar het allemaal over gaat, zo veel gedoe om niks. Ja, het gaat wel over iets, natuurlijk gaat het over iets, maar ik snap de ophef niet zo. Waarom? Dat is wat ik me dan afvraag. Net als Multaboni eigenlijk. Hij heeft een punt. Al is het waarschijnlijk niet met opzet dat de Britten hun rug naar de toekomst keren. Misschien zien zij de toekomst wel heel anders voor zich. Al kunnen we de toekomst niet voor ons zien, niemand weet hoe die eruit zal komen te zien. Het kan allemaal goed uitpakken, voor zowel de EU als de Britten, maar het kan ook zijn dat zij met hangende pootjes terug komen of dat wij als EU op de knieën gaan om de Britten weer terug te krijgen. Niemand die het

weet en niemand die het zal weten. Het zal moeten gebeuren om te zien wat er dan als resultaat uitkomt. Maar als het niet gebeurt, maakt het allemaal niet uit. Dan waren het vraagstukken die voor altijd onbeantwoord zullen blijven. Dan zullen mensen uit de toekomst zeker niet snappen waar dit nou allemaal over ging of misschien denken zij juist wel: 'Waren wij ooit zo dat dit bijna gebeurde?' of 'Weet je dit nog? Maar goed dat dit niet gebeurd is.' Er kunnen dan allerlei reacties zijn. We kunnen er een eindeloze discussie over houden of er eeuwig over nadenken, maar dat heeft nu toch allemaal geen zin. We zullen alles pas weten als de toekomst het heden of verleden is. Tot die tijd weten we niks over de toekomst. Je weet alleen wanneer je jarig bent en dat je een keer doodgaat. Dat is alles wat we over de toekomst weten. Meer niet. En meer moeten we er ook niet over nadenken, want dat kunnen onze hersens niet aan. Wij zijn dagdenkers.

Ideeën

 Multaboni

1332

Het was zoals het was
Het is zoals het is
Maar het wordt, zoals we hopen dat het zal zijn
Aan het verleden kun je niets meer doen
Aan het heden niet veel
Aan de toekomst nog alles.

1333

We leven in een tijd dat nogal wat mensen zich terugtrekken in hun eigen gelijk en de blik vernauwen tot hun navel. Ze steken hun hoofd in het zand en waarderen de struisvogel, op zich niet echt een mooi dier, meer een mislukte combinatie van een vogel en een kameel. De Engelsen hebben daar altijd al last van gehad en nu slaan ze door. De Brexit. Ja, die Brexit, waarvan ik direct na het referendum heb gezegd, dat het niet door zal gaan, je gaat toch niet de geschiedenis terug-

draaien en met de rug naar de toekomst staan. Nou, die Brexit is heden ten dage onderwerp van gesprek. Mocht dit stukje tekst aan de vergetelheid onttrokken blijven en wordt het over 50 jaar door iemand gelezen, dan behoeft de Brexit wellicht enige uitleg, zeker als het niet doorgaat en het de geschiedenisboekjes niet haalt. De Britten willen binnenkort het samenwerkingsverband van Europese landen verlaten. Ik betreur dat. Dat komt mede door het Tweede-Wereldoorlog-Sentiment dat flink grip op me heeft. Ik realiseer me vaak dat de Engelsen, Polen, Russen en Amerikanen, wellicht ook deels uit eigenbelang, ons niet hebben laten zitten en het nazi-juk hebben bestreden met alles wat mogelijk was. De Engelsen, en ook dat wordt vaak vergeten, stonden er rond 1941 nog bijna alleen voor. Dat van bloed, zweet en tranen komt uit die tijd. De Engelsen kunnen bij mij een potje breken en ik gun ze hun eigenaardigheden. Echter, er is een triviaal ding dat ik niet van de Britten wil overnemen en wat sluipenderwijs wel aan het gebeuren is: Een beslissing nemen!

Joop Boxstart en zijn passies: muziek en fietsen

Mensen maken de Liemers, bijzondere mensen geven er kleur aan

Altijd met gitaar, meestal in Liemers dialect, vertelt en zingt Joop zijn verhaal

Door onze redactie

In de Liemers wonen zo’n 85.000 mensen. Deze mensen geven de Liemers zijn gezicht, zijn cultuur, zijn hart. De inwoners van de Liemers zijn trots op hun leefomgeving. In de Liemers wonen een heleboel bijzondere mensen, die ons mooie gebied kleur geven. De Liemers Helemaal Goed Krant zal regelmatig zo’n bijzondere Liemersman of -vrouw in het in het zonnetje zetten. Vandaag besteden we aandacht aan Joop Boxstart, woonachtig in Wehl, maar geboren en getogen in Babberich. (Dialect)muzikant, fietsenfanaat en Liemerse cultuurbewaker pur sang.

Muziek komt al vroeg in het leven van kleine Joop. “Mijn opa en vader zaten in de muziek. Mijn vader kon geweldig mondharmonica spelen. Hij speelde alles van The Beatles, daarom was ik voor de Stones. Afzetten tegen je ouders, dat was normaal voor onze generatie.” Het eerste publieke optreden staat Boxstart nog helder op het netvlies. In het bondsgebouw in Babberich klimt hij als elfjarig jochie op het podium tijdens een culturele avond. Talloze optredens volgen. Alleen of met andere muzikanten. Altijd met gitaar, meestal in Liemers dialect, vertelt en zingt hij zijn verhaal. Ontzettend vaak met een lach, af en toe met een traan. Zoals bij het leven hoort. Zo raakt hij in 2015 de gevoelige snaar van de jury tijdens het streekfestival Plat Gespöld met het nummer ‘In de fles.’ Met het lied over de tegenslagen in het leven wint hij de Gelderse Kleiroze voor het ‘heavigste’ lied. Wat ‘Bohemians Rhapsody’ is voor Queen, is ‘In de fles’ voor Joop Boxstart. Af en toe treedt hij buiten de comfortzone van de Liemers. Zo haalt Joop in de jaren zeventig solo de finale van het Leids Camerettenfestival. Verdere landelijke roem blijft uit, maar de naam de Liemers is wél gevestigd, al kan het met de promotie van deze regio wel beter aldus Boxstart. “Wij zijn te bescheiden. Wij Liemersen zijn zacht van karakter, we maken geen trammelant. We mogen ons best wel meer profileren. De Liemers is de poort naar Europa. Als ik hier de A12 een dag dichtgooi, dan loopt alles vol tot aan Schiphol en gaat er geen vliegtuig meer de lucht in. Dan haal je het

journaal en zul je zien dat ze weten wat de Liemers is.”

Annexatie

Boxstart koestert de Liemers als geen ander. Op het moment dat de Stichting Achterhoek Toerisme in 2016 borden met de ‘Welkom in de Achterhoek’ zo ongeveer in de achtertuin van zijn fietsenwinkel aan de Beekseweg in Babberich plaatst en op twee andere plekken in de Liemers, staat hij op zijn achterste benen. Hij spreekt zelfs van annexatie. “Geweldig volk, Achterhoekers, maar ik hoor in de Liemers. De meningen over waar de grenzen van de Liemers lopen zijn verdeeld, historisch gezien is dat het gebied tussen de Rijn en de Oude IJssel. De Achterhoek pakt het er zo maar even bij, maar zo werkt het niet. Andere mensen zeggen soms ‘wat maak je je druk’. Dat doe ik niet, ik vind gewoon wat. Als ik in Arnhem een bord welkom in Nijmegen zet, dan branden ze de hele boel plat.”

Het beloofde land

Naast Liemerse eigenheid, humorvolle anekdotes en tragiek, verpakt Joop Boxstart ook actualiteit in zijn nummers, soms heeft hij zelfs een

vooruitziende blik. Exemplarisch daarvoor is ‘Het beloofde land’ van de CD Disse Kant uit 2015 waarin de Liemers en de Achterhoek door de zeespiegelstijging een toevluchtsoord worden voor de rest van Nederland. “Zie je het voor je? Dan komen de mensen vanuit het westen allemaal op vloten en surfplanken hier naar toe. Op Peeskesbult komt een opvangcentrum. Maar niet iedereen kan blijven, anders wordt het te druk. Ze moeten allemaal binnen drie weken dialect leren en zich gedragen. Doen ze dat niet, dan kunnen ze rechtsomkeert maken met de boot.”

Eigen wielenzaak

Is muziek van jongs af aan vanzelfsprekend in het leven van Joop, de fiets komt per toeval in zijn leven. “Ik was 27 jaar toen Nederpelt, de clubarts van De Graafschap, na een zware knieblessure tegen mij zei dat het afgelopen was met voetballen en dat ik moest gaan fietsen. Ik vroeg ‘gaat het een beetje?’ Joop fietst naar huis, denkt na en koopt bij Van Gessel in Didam een racefiets. Hij is meteen verkocht. Het is de tijd waarin elk dorp nog een wilde wielerronde heeft. “Ik heb van de nood een deugd gemaakt,” vertelt hij. Inmiddels verdient hij alweer 27 jaar zijn brood in zijn ei-

JOOP BOXSTART

Leeftijd: 71 jaar
Getrouwd met Ans Putman, twee dochters, drie kleinzoons
Woonplaats: Wehl
Hobby's: muziek, fietsen, kleinkinderen
Beroep: eigenaar De Grimpeur, fietsenzaak voor wielrenners, in Babberich
Muziekloopbaan:
The Singing Friends, The Hawks, Sir Henry and the Rowdys, OPUS 70, Joep van 't Woudt, Boxstart & Van Amerongen, de Keerls, Ut Volk, de Joop Boxstart Bend (JBB).
Prijzen:
finalist Leids Camerettenfestival
1980: Liemers Schlagerfestival
2014: Gelderse Kleiroze voor het beste Dialectlied: 'In de fles'

gen wielenzaak De Grimpeur. Naast de zaak slokt muziek nog steeds het grootste deel van zijn tijd op. Zo’n tien keer per jaar treedt hij op met de Joop Boxstart Bend. Zo staat hij op 3 februari samen met John te Dorsthorst, Peter Loeters en Marcel Tiemessen op de Bühne van Jan&Jan in de Die:mse Toorn. Een muzikale middag met historische beelden van de voormalige gemeente Didam, vertoond door de Oudheidkundige Vereniging Didam. In grote producties komen er nog drums en een bas bij. Joop Boxstart knijpt zich tijdens optredens geregeld in de armen. “Omdat ik het zo heb getroffen met deze geweldige topmuzikanten. Ze zeggen altijd ‘Je moet altijd mensen om je heen verzamelen die beter zijn dan jij, dan word je zelf beter.’ Dat heb ik me ter harte genomen. Als John te Dorsthorst tijdens de kerstshow Driving home for Christmas zingt, is het net alsof Chris Rea er zit. En Peter heeft een stem uit duizenden, dan ben ik maar een figurant. Maar de aanloop naar de nummers toe moet weer leuk of juist serieus zijn. Daar ben ik dan weer voor.” Geraniums zijn niet aan Boxstart besteed. “Wanneer ik stop met werken? Ik weet het niet. Je moet natuurlijk oppassen dat je geen karikatuur wordt.” Plannen genoeg. “Ik zou ook nog wel eens iets met blaasmuziek willen doen.” En ook buiten de muziek en de fiets is er nog een leven. “We hebben drie kleinkinderen. Wij zijn echt opa en oma, geen opvoeders. We doen alleen leuke dingen met de blagen. We maken er een feest van.”

“Wanneer ik stop met werken? Ik weet het niet. Je moet natuurlijk oppassen dat je geen karikatuur wordt.”

kom ook naar de
OPEN DAG

WO 30 JANUARI

jouw school

LOCATIE ELTENSESTRAAT
VMBO-BB/KB EN MAVO
ELTENSESTRAAT 8 | 16.00-20.00 UUR

CANDEA
COLLEGE

LOCATIE SATURNUS
HAVO EN VWO
SATURNUS 1 | 16.00-20.00 UUR

www.candea.nl